

Ironija "nestrankarske" davčne predloge

Garner-Hooverjeva protekcija bogatinov. Vlada bi lahko krla ves proračun iz davka na dedščino. Obdavčiti hoče pa reveže

Washington. — (FP) — Konservativno časopisje širom dežele je po priobčitvi nove davčne predloge pričelo obdajati administracijo in posebno še demokratskega predsednika zbornice Garneja z novo gorila, ker delata roka v roki. Predlog je razloga, ker so jo izdelali demokrate s popolnim delovanjem administracije. Garner se je tudi zavezal, da jo bo porinil skozi zbornico čim manj nespremenjeno. On ima predsedniške ambicije in tudi drugi demokrate se zavedajo, da smejo računati na velike kampanjske prispevke le tedaj, ako dajo velebiznisu vse, kar zahteva.

Poročano je že bilo, da skuša administracija kriti večji del vladnega deficita potom obdavčenja konzuma. Koalicijna predloga predpisuje 80% predvidenih davkov na konzum, na vsakdanje potrebe, katere bo kolektala od tovarnarjev. In ker ni od obdavčenja noben manufakturni predmet izvzet, bodo sleherni cent — nad \$600,000,000 — plačali konzumenti.

Politični ekonomski so bili že zdavnaj mnenja, da bi lahko vlada krla ves svoj bučlet iz davka na dedščino, ker ta davek je še najbolj pravičen in socialno potreben. Letne zapuščinske znašajo v tej deželi povprečno osem milijard dolarjev. To bogastvo sedaj prehaja v roke dedičev relativno le malo obdavčeno. Zadržanja leta so sploh milijonska in stomilijonska premoženja prešla v roke dedičem neobdavčena. Na primer stari Rockefeller je prepisal večino svojega premoženja sinu in sorodnikom in se s tem izognil dedščinskemu davku. Isto je storil stari Ford, ki plačuje manj davkov kot njegov sin. Enakega trika se je poslužilo večje število multimilijonarjev in tudi manjši bogatini.

Ako bi vlada naložila in izterjala le 25% od letnega bogastva, ki ob smrti lastnikov preide v roke dedičem, bi lahko dobila dve milijardi dolarjev. Nova predloga sicer predvideva delno zvišanje davka na to bogastvo, ampak so določbe z ozirom na situacijo in gospodarsko propadanje ljudstva v resnici ironija, roganje bednim milijonom v obraz. Po Garner-Hooverjevi predlogi vlada ne bo dobila od tega davka niti sto milijonov dolarjev.

Največji "joke" je davek na darove — na premoženje, ki je bilo preneseno na dediče tekot življenja lastnika. Za prvih \$100,000 je dva in četrt procenta — toliko kot predvidevanje davka na konzum. Od enega milijona je davek na darove le 7,5%, od petih milijonov le 7,5% in od 30 milijonov ali več je določen na 30%.

Po vojni in tudi še v davčnem zakonu iz leta 1924 je bil ta davek znatno višji od predlaganega. Od 10 milijonov je na primer znašal 40% in tudi do te vsote se je bolj stopnjeval kot v Garner-Hooverjevi predlogi. Dve leti pozneje je že videti večji vpliv milijonarskega razreda v kongresu. L. 1926 je kongres ta davek znižal na 25%, ki je veljal retroaktivno, za nazaj, obenem ga je pa črtal iz zakona. S tem je bila odprta pot za totalno izognjenje davkom na dedščino.

Tudi sedanja predloga določa nižje davke na zapuščinske darove kot na dedščino. S tem so njeni sestavljenci naredili nov poklon multimilijonarjem in imeli v vidiku interese bogatih dedičev. V predlogi so tudi razne luknje, skozi katere bodo bogatini s pomočjo dragih odvetoikov lahko ušli totalno neobdav-

KREUGERJEV SAMOMOR ODKRIL ŠPEKULACIJE

Švedski poslanik v Parizu zapleten v afero. — Posvetovanja bankirjev v Baslu

Pariz, 14. marca. — Grof J. J. A. Ehrenswart, švedski poslanik v Parizu, se je včeraj oglašil pri francoskem premierju. Konferenca, ki se je vršila za zaprtimi vrati, je trajala nad eno uro. Predmet razgovora je bil, da li more Švedska banka računati na pomoč Francije, ako bi se za to pojavila potreba kot posledica samomora Ivar Kreugerja, načelnika švedskega trasta užigalic, enega največjih finančnikov na svetu, ki je lahko strmoglavljajl in vzpostavljajl evropske vlade.

Da li je premier Tardieu obljubil pomoč, ni znano, toda pričakuje se, da bo Francija pomagala Švedski banki, ker je tudi Kreuger priskočil na pomoč Franciji, ko je pričel padati tečaj franka, z brezobrestnim posojilom.

Pred tremi meseci je francosko časopisje ostro napadalo Kreugerja, ker je podvel nov projekt — eksploatacijo zlatih rudnikov v severni Švedski. Njegova kompanija je prevzela kontrolo nad zlatimi rudniki in takoj potem pričela prodajati delnice. Francoski časopisi so kritizirali te metode in namignili, da v dotičnih rudnikih sploh ni zlata.

Kreuger je potem naprosil poslanika Ehrenswarta, naj preprča francosko časopisje, da je novi projekt solidno podjetje. Poslanik je to storil in napadi so ponehali. Sedaj se širijo govori, da bo Ehrenswart odpoklican, ker je Kreugerjevo akcijo oficijelno sankcioniral.

Basel, Švica, 14. marca. — Načelniki finančnih institucij centralne Evrope so se včeraj sestali na konferenci, katero je sklical direktorij Banke za mednarodna plačila. Diskuzirali so o možnih finančnih posledicah v zvezi s samomorom švedskega magnata. Dozvalo se je, da je policija zadržala vse vesti o samomoru, dokler niso vse borze zaključile poslovanja v soboto, v bojazni pred finančno paniko, ki bi nedvomno nastala na borzah, ako bi bila vest prej objavljena.

Obsojajo strahovladno nad rudarji

Senator Costigan pripravlja resolucijo, da vlada odredi preiskavo na premogovnem polju v Kentuckiju

New York. — (FP) — Več kot 175 prominentnih vzgojiteljev in znanstvenikov zastopajoč skoro vse kolegije, univerze in druga učilišča v državi New York, je na svojem sestanku protestiralo proti strahovladni, ki jo izvajajo oblasti in premogovni operatorji nad rudarji na premogovnem polju v državi Kentuckij. To naznanilo je objavil Narodni komitej za obrambo političnih jetnikov. Protest bazira na avtentičnih dejstvih o situaciji.

Med tistimi, ki so podpisali protest, so tudi Carliss Lamont, George S. Counts, R. G. Tugwell, Irwin Edman in Max Lerner. Kopije protesta so bile poslane kentuckijskemu guvernerju R. Lafoonu, obema senatorjem in generalnemu državnemu pravdniku.

Senator E. P. Costigan iz Colorada bo v kratkem predložil resolucijo, ki zahteva, da federalna vlada uvede preiskavo v položaj kentuckijskih rudarjev.

Protest navaja zatiranje in izkoriščanje rudarjev, preganjanje organizatorjev, ugrabitve pisateljev in druge nasilne čine, ki kažejo, "da so se avtoritete v državi Kentucky postavile na stran operatorjev v industrijskem boju in da so vsled tega odgovorne za razredno vojno, ki je sedaj v teku."

DOMAČ DROBIŽ

Iz Aurore, Ill. — V tej naselbini je v nedeljo umrl Jerry Verbič, star 52 let in doma od Šmarjete pri Novem mestu. Bil je član društva št. 429. SNPJ in svoječaso je bil zelo aktiven na društvenem polju. Pogreb bo v sredo, 16. marca, ob devetih zjutraj.

O malem Lindberghu nič novega
Hopewell, N. J. — Trinajstletni dan, kar je izginil Lindberghov prvorojenec, ni prinesel nobenih posebnih novic — razen ugiiban, katerih je vsak dan več.

Svetovni finančni center je silno omajen radi Kreugerjevega samomora, ker je ta magnat igral važno vlogo v vseh velikih mednarodnih finančnih transakcijah.

JAPONSKA POBIJA REVOLTO V MANDŽURIJI

Odredila je dve vojaški diviziji proti rebelom. Maskirani Japonci. Kitajska agitacija za ponovno okupacijo Mandžurije

Sangaj, 14. marca. — Danes se je doznilo, da bodo japonske avtoritete poslane dve vojaški diviziji, ki so pred kratkim prispeli v Sangaj, v Mandžurijo, kjer je izbruhnila velika revolta proti novemu režimu. To naznanilo je bilo objavljeno po končani konferenci japonskih militarističnih avtoritet na vojni ladji "Idzumo" ki se nahaja v sangajskem pristančku.

Zadnje vesti javljajo, da se revolta širi s silovito naglico. Situacija je zlasti kritična v mestu Manculi in drugih mandžurskih industrijskih centrih. V Mandžuriji in Taheliju je bilo večje število japonskih prebivalcev umorjenih po rebelnih kitajskih vojakih. Uradniki japonskih konzulatov so baje pobegnili čez mejo v sovjetski teritorij.

Druga poročila govore o izbruhu revolte v Mukdenu in Hailinu. Li Ming-sin, načelnik takozvanih protovoljcev, je včeraj prispel v Loyang, začasnaj glavni stan kitajske vlade, in poročal, da rebelne čete, ki štejejo 30,000 mož, kontrolirajo provinco Heilungkiang v severni Mandžuriji. Ti pravijo, da bodo vodili boj proti japonskim zahtevam, naj se pridružio novemu režimu.

Ming-sin je urgiral narodno vlado, naj pošlje novo armado v Mandžurijo, ki naj bi pregnala Japonce in izvedla okupacijo. Dejal je, da ta naloga bi ne bila posebno težka, ker upor proti novi državi stalno raste. Kitajci smatrajo nov režim kot prvi korak, ki ga je podvzela Japonska z namenom, da anektira Mandžurijo.

Trije dečki utonili

Lima, O., 14. marca. — Ernest Line, njegov brat Clarence in J. Woods, trije mladi dečki, so včeraj utonili, ko se je vdrl led, ko so se drsali na bližnjem jezeru.

Redukcije pri Hearstovih listih

Časopisni magnat sledi zgledu jeklarke korporacije, katero je pred meseci kritiziral

Chicago. — (FP) — William Randolph Hearst najbrž ne čita svojih listov, ako pa jih čita, ne verjame kar pišejo.

V prošlem novembru so vsi njegovi listi objavili Hearstov članek, v katerem je napadal United States Steel korporacijo, ker je odredila mezdno redukcijo za deset odstotkov. Voditelje korporacije je nazval izdajalce in jih opomnil, da korporacija ni delila profitov v prejšnjih letih z delavci. Rekel je, da bi morala rabiti preveč, ki ga je napokopila, in ne znčkavati mezd.

Hearst je ostro naatopil proti mezdni redukciji in se zavzemal za delavce — v novembru. Pred par tedni pa je pričel posnemati jeklarako korporacijo. Odpustil je več sto delavcev pri njegovem tukajšnjem listu "Herald and Examiner", ostalim pa reducirajl mezdo. Odslovitve in redukcije so v teku tudi pri drugih njegovih listih. Pridružil se je izdajalcem jeklarake korporacije.

Examiner ni objavil nobenega članka proti Hearstu, ko je odredil redukcije, niti ni črnil ene besede o milijonih, katere je Hearst nakopil v prejšnjih letih. Kot jeklaraka korporacija, bi tudi Hearst lahko rabil preveč in tako preprečil mezdne redukcije in odslovitve.

Hearstovi delavci, sedaj spoznavajo, da so bili prevarjeni. Upali so, da ne bo sledil drugim delodajalcem, katere je kritiziral, ker so uvedli redukcije. Sedaj tudi oni ne verjamejo Hearstovim člankom, ako so jim sploh kdaj.

Farmarji v Oregonu za državno elektrarno

Vpreči hočejo ogromno vodno silo. Akcija za amandiranje ustave

Salem, Ore. — Državna farmarska organizacija pod imenom Grange je pričela akcijo za amandiranje državne ustave. Amandment, ki ga bodo skušali predložiti potom splošnega glasovanja volčcem prihodnje jeseni, bi dal državi pravico do zgraditve in obratovanja lastnih elektrarn v državi.

Akcija je inspirirana največ radi želje, da se vpreže ogromna vodna sila reke Columbijske, ki se sedaj neporabna izliva v Pacifik. Potencialna sila te reke je še večja kot na primer reke Colorado, na kateri grade boulderaki jez in elektrarno. Ako bi se za razvoj te sile združile Idaho, Washington in Oregon, bi bilo podvzetje še večje kot je na primer vladna elektrarna "Hydro" v Ontariju.

Tudi če se ostali dve državi ne pridobi za to akcijo, so ekapponenti tega državnega amandmenta mnenja, naj akcijo podvzame država Oregon sama v svrhu produkcije cenene elektrike.

Filmska gledališča v Jugoslaviji bodo zaprli

Pariz, 14. marca. — Jugoslovanski interes so se odločili, da bodo jutri zaprli gledališča, ako ne bo vlada odpoklicala zakona, ki obvezuje ameriške filmske družbe, da morajo one finanirati domačo filmsko industrijo. To izjavo je izdal Harold Smith, reprezentant Will H. Haysa v Evropi.

Kanadski parnik se razbil ob pečinah

Hamilton, Bermuda, 14. marca. — Kanadski parnik "Prince David," ki je odplul iz Bostona proti Bermudi, je včeraj treščil ob pečine in se razbil v bližini Hamiltona. Moštvo in 84 potnikov, ki so bili na krkvu, so se rešili v čolnih.

HITLERJEVCI ŠE NISO IZGUBILI UPANJA

Nadejajo se, da bodo prodrl s svojim kandidatom pri ponovnih volitvah. Število fašističnih glasov se podvojilo od l. 1930

Berlin, 14. marca. — Pri včerajšnjih predsedniških volitvah v Nemčiji je bil dosežen rekord, kajti volitev se je udeležilo 37,657,726 volilcev ali 90%. Vah vroči volilni kampanji so volitve potekle brez velikih izgredov in nemirov.

V spopadih med političnimi nasprotniki je bilo ubitih pet oseb. V bitki med komunisti in fašisti v berlinskem predmestju sta bila ubita en fašist in en komunist, trije komunisti pa so bili ubiti v spopadu s fašisti v Juoksvagenu, blizu Krefelda.

Vladni krogi so razočarani, ker ni njihov kandidat, sedanjil predsednik Paul von Hindenburg prejel večine glasov nad ostalimi kandidati. Hindenburgovi prijatelji so zlasti nezadovoljni z isaidom v vzhodni Prusiji, katero je Hindenburg rešil v svetovni vojni, ker mu ni dala absolutne večine. Hindenburg je prejel pol milijona glasov, Hitler pa 400,000. To, pravijo Hindenburgovi prijatelji, je velika nevarnost.

Fašistični voditelji še vedno upajo, da bo njihov ljubljaneec smagal pri ponovnih volitvah, ki se bodo vršile 10. aprila, daji je pri včerajšnjih volitvah Hitler prejel sedem milijonov manj glasov kot Hindenburg.

Hitlerjevci s ponosom poudarjajo, da se je število fašističnih glasov podvojilo od l. 1930. Takrat so prejeli 6,400,000 glasov, včeraj pa 11,338,671.

Najbolj poparjeni od vseh pa so komunisti. Pričakovali so, da bodo prejeli najmanj sedem milijonov glasov, toda dobili so jih manj kot pet milijonov. L. 1930 je bilo oddanih 4,500,000 glasov za komunistične kandidate.

Berlin, glavno mesto nemake republike, je dal Hindenburgu veliko večino. Izid je pokazal, da fašisti nimajo velike zaoslombe v Berlinu, kajti njihov kandidat je prejel manj glasov kot Ernst Thaelmann, komunist.

Potadam, trdnjava jeklenočeladarjev in monarhistov, je dal Hindenburgu 20,831 glasov, Hitlerju 15,671 in Duersterbergu, nacionalist, 8,399 glasov.

Politične demonstracije v Avstriji

V spopadu med komunisti in Hitlerjevimi fašisti je bilo 67 oseb ranjenih

Dunaj, 14. marca. — V poulični bitki, ki je sledila demonstracijam, katere so priredili pristaši Adolfa Hitlerja in Ernesta Thaelmanna, nemakega predsedniške kandidata, je bilo ranjenih 23 hitlerjevcev, 43 komunistov in en policaj. Šest od teh bo najbrž podlelo poškodbam.

Hitlerjevci so organizirali pohod po glavni dunajski ulici proti središču mesta. Proti njim so se postavili komunisti in s tem izzvali bitko. Policija je potem, ko so bile pozvane rezerve, razpršila izgrednike, ki so bili po večini mladi ljudje.

Zrtve eksplozije pledira za Mooneyja

Washington. — Senator Walsh iz Massachusettsa je prejel pismo od M. T. Prendergasta, žrtve bombe eksplozije v San Franciscu, radi česar sta Mooney in Billings v zaporu. Prendergast, ki živi v Oaklandu, Cal., pravi, da sta ti dve žrtvi po nedolžnem v zaporu in urgira senatorja, naj posreduje za njuno oprostitve. Prendergast je bil v eksploziji trajno poabljen.

Mezdna kuverta neorganiziranih — kolišč socialne smrti.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE ZEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna in Zdravstvena drava (Ivan Chicago) in Kanada \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrti leto; na Chicago in Cleveo \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; na in-omestvo \$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cleveo \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

One glasser po doprniku—Recepti se ne vračajo.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

Naslov za vse, kar ima stik s Nismo:

PROSVETA

2627-59 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Pisma iz Rusije

Dva ali trije dopisniki se zdaj stalno javljajo iz Rusije v Prosveti. Vsi ti so v okrožju Kuzneca pod uralskimi gorami v zapadni Sibiriji. In razen enega — ne povejo čitateljem Prosvete nič novega, to se pravi o svojih novih razmerah in delavskem življenju. Večidel samo filozofirajo in nas opozarjajo na ameriške razmere, ki jih dobro sami poznamo. Pri tem se najbolj odlikuje znani "John iz Kanade", ki je zdaj "John iz USSR". Namesto da bi čitateljem Prosvete povedal, kako se imajo — samo enkrat je to storil in še takrat zelo na kratko in površno — kako njegov novi dom napreduje industrijsko, koliko je drugih rojakov tam in kako se počutijo v svoji novi domovini, pa piše reči, ki smo jih že tisoč in tisočkrat čitali in daje nam nauke, kaj je treba storiti v Ameriki.

Prosveta rada sprejme dopise iz Rusije in z veseljem jih uredništvo vzame v roke, toda čitatelji se v veliki večini bolj zanimajo za novice iz Rusije, za opise tamošnjih razmer, kakršne so danes pred njihovimi očmi — ne morajo pa za razmere, ki so bile za časa carizma — kot pa za filozofije in nauke, ki so jim že znani.

Čitateljem je že znan kongresnik Henry T. Rainey iz Illinois, ki je danes vodja demokratske večine v nižji kongresni zbornici. Rainey je v prejšnjem letu prevozil precejšen kos Ukrajine in južne Rusije in svoje opazovanje in vtiske je dobro opisal v ameriških listih. Najmanjših sovražnosti in predsodkov nismo opazili v njegovih člankih o sovjetski Rusiji. S tem je pokazal, da je bil pošten opazovalec in da ni šel v Rusijo zato, da si poličke material za grdenje in blatenje, ki ga potem drago prodaja časopisom in magazinom. Rainey je pokazal, da je šel v Rusijo samo zato, da spozna resnico, da se sam prepriča o položaju in potem poroča le to, kar je res.

Rainey je danes aktiven v kongresu za priznanje sovjetske vlade. Javno je izrekel željo, da bi Amerika in Rusija pomagali druga drugi, prva s krediti in druga z naročili strojev in drugega potrebne blaga. S to vzajemno pomočjo bi sovjeti hitreje razvili svoje industrije in Amerika bi imela manj brezposelnosti, ker bi proizvajala blago za Rusijo. Škoda je le, ker ima Rainey premalo pristašev v kongresu, da bi spoznali praktičnost njegove želje in ga podprli.

Ali ni žalostno za delavske liste v Ameriki, da se morajo zatekati k nevtralnemu opazovalcem, ki so celo voditelji kapitalističnih političnih strank, če hočejo imeti resnično sliko položaja v Rusiji? Najgorečnejši pristaši sovjetske vlade so najslabši poročevalci. Najrajši pišejo propagando. Ne zavedajo se, da najboljša propaganda za Rusijo je — zdrav napredek sovjetskih industrij in dvig življenjskega standarda ruskega delavstva.

Federalna vlada je izdala "baby bonds" po \$50 in več in zdaj jih prodaja z velikim hropom z namenom, da dobi tiste milijarde dolarjev, ki so baje skrite v žimnicah, nogavicah in kletah. Novi bondi doze v enem letu in nosijo dva odstotka obresti. Če bi bila vlada pametna, ne bi ji bilo treba tiskati "baby bonds" in delati kampanje za nje. Isto kampanjo bi lahko porabila za svojo pošto hranilnico, ki ne prinaša nič manj in nič več obresti. Toda vlada noče storiti tega, kajti privatni bankirji so proti temu, da bi ljudje vlagali svoj denar v poštne hranilnice. Za bankirje je to slabo. Sicer je bankirjem na razpolago denar v poštne hranilnicah, da ga lahko dobe kot vloge, ampak za te vloge morajo dati dobro jamstvo. Če banka propade, so vloge vlagatelja varne, niso pa vloge privatnih vložnikov. Bankirji hočejo vloge brez jamstva in obligacij.

Magazin "Collier's" piše o demokraciji. Piše, da največja ambicija slehrne ameriške matere je, da bi njen sinček bil nekoč prezident Združenih držav. Bunk! Pred sto leti je morda še živel ta ambicija. Takrat je predsednik mlade republike še nekaj stel. Bil je res predsednik. Zadnji tak predsednik, ki je res nekaj stel, je bil Lincoln. Od tedaj ni več nobenega. Predsednik je danes le figura — je "office boy" velike, nevidne finančne vlade. Rockefeller, Morgan in Ford imajo večjo moč, imajo oblast za sto predsednikov v Beli hiši — in njihov termin traja vse življenje. Na volitve se pa pokihajo... Demokracija!

Glasovi iz nasebin

O tem in onem

Cleveland, Ohio.—V slovenski metropoli so županke volitve srečno končale — za vladajoči razred, ker drugače se v danih razmerah sploh ni moglo zgoditi. Ko bi ljudstvo verjelo, kar so pisali tukajšnji lokalni listi pred primarnimi volitvami, bi vse drugače izpadlo. Na primer, ko bi se ljudstvo zavedalo, da vsi listi brez razlike resnice poročajo, republikanski o demokratskih grehilih in nasprotju, pa bi sedaj imeli župana iz delavskih vrst, čeravno ne bi bil socialist, ampak sprememba bi le bila. Zopet za enkrat smo presedli z osla na magarca.

Jeseni bodo predsedniške volitve. Zopet si bodo buržoazni listi v lašah, v namenu, da zopet natresejo volilec peska v oči, in brezdomno se jim bo to zopet posrečilo, ako se volilci ne spametujejo, ker so še premnogi, ki radi poslušajo samo eno plat zvona. Navada je, da tisti, ki poslušajo samo republikansko plat zvona, bodo samo v republikansko klenkanje verjeli, ne da bi se poprej prepričali, kaj imajo demokratski listi o republikančih povedati. Republikanski listi bodo naštevili vsakovratne grehe demokratski stranki, da so lumpi, zatirali revnega delavstva, da se od korupcije delavstva, da so ovirajo ves napredek, da so še vselej glasovali proti vsem predlogom, ki so bile v prid delavcem in farmerjem. Kakor je na primer bila La Follette-Costiganova predloga v pomoč brezposelnim. To je vse resnica! Kakor je tudi resnica, kar bodo demokratski listi očitali republikancem. Sploh vse resnice ne bodo odkrili ne eni ne drugi, namreč, da sta obvede stranki pod eno komando, to je kapitalizmom, potem bi bila resnica popolna.

Veliki inženir in njegovi kolegi so dovolili vsa skupaj 3 milijarde iz federalne blaginje, t. j. ljudskega denarja v prid vseh bankirjem in drugim pijavkam, medtem ko tisti, ki so dvignili Z. D. do tega kar so, stradajo in umirajo v pomanjkanju in gladi! In to vse zato, ker bi bila sramota, neprijetno in proti ameriškim tradicijam, če bi zvezna vlada skrbela za svoje po krizi lastrane državljanke. To bi bilo neameriško, to bi bila dola! Ha, kakšna ironija! Za tiste, ki imajo vsa dovolj, 3 milijarde, to ni dola, to vam je nekaj samo po sebi umevnega. To vam je nekaj, kakor pravoslavni pop pravi pred oltarjem: "Gospodu pomiluj, gospodi podaj," revežu pa brus!

Volilci, od nas je odvisno, kako dolgo se bomo že pustili vleči za nos, kako dolgo bomo še verjeli v obljube, ki se nikoli ne izpolnejo.

Na Daljnem vzhodu grmijo topovi, granate in bombe mrevarijo človeška trupla, in vse v imenu ljubelega miru in civilizacije. Medtem pa Liga narodov kriča in dremlije, kakor kralj Matjaž. Narodi pa plačujejo masne dnevnice kimovecem, ki so poslani kot delegati na konferenco v Ženevo. Zakaj? Ali so že kaj ukrenili v slučaju japonske invazije in roparskega vandalizma v Mandžuriji in na Kitajskem? Ali so že kaj ukrenili v prid boljšemu sporazumu med narodi? Na primer, da bi se odpravilo carinske zidove, da se ublaži depresija, da se zabrani zatiranje narodnih manjšin v po vojni okupiranih ozemljih in da se napravi "svet vreden, da človek na njem živi"? Nič, v nobenem slučaju nič! In od teh kimavcev tudi ne moremo kaj boljše pričakovati. Dokler bodo narodi zastopani s stališča imperijalizma in veletrusta, tako dolgo bodo "človeške pravice" teptane v prah. Zatorej, boj imperijalizmu in veletrotom! Boj krvosom in volkovom v človeški podobi! Pristopajmo v socialistične vrste in ob prihodnjih volitvah pokazimo, da smo mi tisti, ki vse ustvarjamo in da nam gre tudi prva beseda v odločevanju naše in naših otrok bodočnosti.

Urednik E. je nedavno zopet po svoji navadi ustrelil kozla. Pa kaj se hoče? Kogar bogovi ne ljubijo in ga hočejo pogubiti, ga navadno s slepoto udarijo. Za vse, kar se mu poneačijo, so socialisti krivi. Zdaj pa? Ker je podlegla Maahketova mašina v županskih volitvah, je vsega

kriv ubogi socialistični vodja na St. Clairju. Pamet, pamet! A uredniku A. D., ki je takoj drugi dan po volitvah pel zahvalo socialistom, češ, da so "pomagali pri zmagi" reakcije nad republiko, priporočam, naj tisto zahvalo stlači sam v svoj višev in pokadi.

Anton Kukovac.

Farmarska kolonija

Girard, O.—V dnevniku Prosveta z dne 5. marca t. l. sem čital dopis pod naslovom "Alesheva sugestija," kjer priporoča ustanovitve farmarske kolonije v Texasu. Ta ideja je tako dobra, da je potrebno, da se o njej začne takoj resno razpravljati, da se čim prej izvede. Mnogim in premnogim industrijskim delavcem je sedaj dovolj jasno, da za nas v industrijskih mestih ni več kruha. To nam je pokazala sedanja industrijska depresija.

Brat Frank Alesh je s to idejo zadel pravo struno, ker edini izhod za nas, ki nas je preveč v industrijskih mestih, je, da se ustanovi farmarska kolonija, oz. slovenska farmarska kolonija, in to ravno tam, kjer je milo podnebje, kakor je priporočal brat Frank Alesh. Nič drugega ni bolj ne želim kakor to, da bi enkrat prebival tam, kjer je milo podnebje, ker ostanem neizprosno sovražnik mrzlega podnebja. Zato se tukaj na tem mestu odločim, da sem jaz eden prvih, ki sem za to koristno idejo, katero je sprožil naš dalekovidni brat Frank Alesh v Prosveti.

Zato pozivam rojake širom Amerike, da podajo svoje mnenje o tej stvari v Prosveti, da se bo stvar začela resno razvijati v čim večjem razmahu. Saj nam je dovolj jasno, da edino tistemu bo bodočnost zagotovljena, kateri bo imel komad rodovitne zemlje in mu ne bo treba gledati v večnim strahom v bodočnost, kar marsikateri spravi v pretrani grob. In ravno sedaj je stvar najbolj ugodna, ker je cena zemlji zelo padla in tudi še mogoče prestopiti, da bi stvari ne mogli uspešno izvesti.

Seveda bo marsikateri rekel: bi že bilo, ali kje vzeti potreben denar. Tudi jaz ravno sedaj nimam gotovine na roki, če me stokrat ob tla zaženem, pa ne bo niti en krajcar ali cent od mene odskočil, ker sem že 10 mesecev brez dela in zaslužka, družina pa velika; nas je 10 po številu, vsi člani SNPJ; jaz kot oče sem član SNPJ že 22 let; tri članke moje družine v odraslem obdobju sem bil prisiljen dati na pasivno listo, kar se lahko zgodi, da bo to rodilo zame resne posledice, ali pomagati se ne da.

Če se ta prekorna ideja uresniči, kot sem zgoraj omenil, sem takoj pripravljen prodati posestvo, čeprav nekoliko z izgubo, da se tako dobi potreben denar za nakup zemlje in se tako enkrat za vselej rešim tega neznosnega življenja v teh prokletih zakajenih fabrikah.

Pa bo morda kdo rekel: Kaj bo pa tam? Kot bi z neba padel nikjer nič, še glave ne bo kam položiti, da bi se odpel. Odgovor: Vzemimo na primer številko, če bi se nas zbralo 30 do 50 ali več. Kakor hitro bi se naredila pogodba z družbo, bi bilo potrebno, da se zbere krog 20 moč, kateri bi šli na določeno

mesto in postavili za vsako družino potrebne, takozvane šende ali barake, katere bi služile prvo leto za stanovanje.

Brez dvoma bi se med nami našlo dosti v stavbinstvu izurjenih moči, kot na primer mizarje (karpentarije), zidarje itd. Jaz sem po poklicu mizar (karpenter), za silo tudi zidar. In tako bi ne bili odvisni od zunanjih kontraktorjev. To bi nam zelo veliko pomagalo. Danes ni nobeno delo tako veliko, da bi se ga ne moglo izvršiti, samo dobre volje, vztrajnosti in sloge je treba, pa bo šlo.

Zato še enkrat pozivam rojake, da se v stvar poglobijo in resno razmišljajo ter podajo svoje mnenje v Prosveti, da bomo tako v kratkem videli, na čem smo in koliko nas bo, da smo pripravljeni začeti farmarsko kolonijo v južnem delu Teksasa v dolini Rio Grande. Obenem prošim rojaka Frank Alesha, naj bi v kratkem še kaj napisal v Prosveto, kar se mu zdi najbolj potrebno za sedaj.

Mike Staudohar, tajnik društva št. 675 SNPJ v Parkwood—Girard, O., box 238.

Detroitski ingrebi

Detroit, Mich.—Nisem član komunistične stranke, vendar bi rad povedal resnico o spopadu med delavci in Fordovo policijo pred Fordovo avto tovarno dne 7. marca. Že 6. marca so bili izdani letaki, ki so pozivali delavce na gladiolni pohod, da zahtevajo dela ali finančno podporo. Nič nas ni pozival, naj pride mo z orožjem ali na kak boj. Pozvani smo bili na mirne demonstracije.

Do meje mesta Detroitja je bilo vse v redu. Ničesar ni ovrnil delavec in komunistov, ki so se vozili v busih in vozovih električnih železnice brezplačno do meje. Ko pa so delavci prišli čez mejo v Dearborn, jih je takoj napadla Fordova policija z bombami, toda ta napad je bil odbit in policija je morala bežati eno miljo daleč. Nato je Ford poslal drugo policijo, ki je streljala iz strojne in pet delavcev je padlo. Med padlimi je bil tudi naš član James Latin od št. 711, ki pa je oživel v bolnici.

Tako je bilo. Zahtevali smo dela in dobili smo krogle. Stirje so bili ustreljeni in okrog 50 je ranjenih. Na nasprotni strani je bilo šest policajev ranjenih. Detroitski list "Detroit Times" obsoja policijo v Dearbornu in ne delavcev. Piše, da je policija izgubila razum in začela brez poudarja streljati na mirne delavce. V Detroitu aštem ni bilo izgrede, ker župan Murphy priznava svobodo zborovanja in govora in mestna policija ni smela ovrniti pohodnikov. Toda Fordova policija v Dearbornu je napadla brez vzroka in ubila štiri nedolžne delavce, ki niso zakrivali ničesar, kot da so prosili dela ali pomoči. Tako piše "Detroit Times" z dne 9. marca.

V. H. Polich.

Velike seje.—Priznanje mladini Detroit, Mich.—Prihodnje tri mesece bo imel soc. klub št. 114 po dve seji na mesec. Nakopičene dela za pojačanje aktivnosti je toliko, da je nemogoče vse na eni seji rešiti. Zato je članstvo sklenilo, da število več časa za raznovrstne diskusije in razprave. Na redni seji se bo razpravljalo o notranjem delu kluba in o raznih prireditvah, na

drugi ali izredni seji se bo razpravljalo o jesenskih splošnih volitvah. Nadalje, kako postaviti močno socialistično stranko za državo Michigan, ostali čas pa za diskusije in debate.

Prva izredna seja kluba bo v četrtek 17. marca ob 7:30 zvečer. Vabi se člane kluba 115 in angleško poslušajoči osaki.

Naznanjam tudi o važnosti na prihodnji odsekovi seji kluba št. 114. Razpravljaj bo naš mladi sodrug Sam Kaučič: "Zakaj ne delujejo skupno vse napredne politične organizacije?" On bo pripravljen tudi odgovorjati na vprašanja v tem smislu. Zanimanje mladine za delavsko politično organizacijo je veliko; dokaz nam je to, da pride na sejo zadnje čase 25 do 35 fantov in deklet. Stalno se udeležuje tudi precejšnje število starih članov, kar je zelo koristno. Mladina pričakuje pomoči.

Zadnje čase je pristopilo 12 fantov in deklet k pevskemu zboru "Svoboda," odsek soc. kluba. Upamo, da bodo vztrajali in v bodoče bomo slišali na odru slovenske in angleške pesmi.

Igra na 8. marca je bila naša najbolj uspešna to zimo. Upriporili so jo člani angleško poslušajočega socialističnega odseka. Komedija v angleščini "Hans von Smash" je izvala veliko smeha in je bila nepričakovano dobro igrana. Igrovdaja, tajnik odseka, še zelo mlad in energičen fant, Math Klarich, je pokazal veliko zanimanja. Socialna drama "Grobovi bodo spregovorili" je bila za tukaj rojano mladino naporno delo, naučili se v slovenskem jeziku. Dela pa se niso ustrašili in prisestili so vse navzoče. Sem gotov, da ni bilo osebe v dvorani, da ji niso solze tekle! Zasluza gre Frank Česnu, režiserju. Vse dramske uprizoritve pod njegovim vodstvom dobro uspejo.

V imenovanj dramo so sodelovali: Stojan Manton, Ray William in Pavlin Travnik, Herman Regel, Josephine Spendal, Mary in Veronika Čadilnik, Helen Kraitz, Frank Česni ml., Olga in Val Koa, July Manton, A. Semrov Jr., A. Česni in H. Steinar. Opaziti je pri njih veliko veselja do dramatike, in so že spet na delu za veliko jesensko prireditev.

Vse priznanje režiserju in našim mladim!—Peter Benedict.

Alesheva sugestija je dobra

Newton Falls, O.—Bilo bi velike vrednosti, da se upošteva sugestija rojaka Frank Alesha ter da se začne propagirati med rojaki za naseljevanje na farme. To je že sedaj živa potreba. Prvič zato, ker industrije ne bodo zaposlile nikoli več toliko ljudi kot prej, drugi pa zato, ker farmerje je veliko bolj svoboden kakor delavec v tovarni ali rudniku.

Jaz se strinjam s to idejo, pa čeprav bi bilo to naseljevanje na farme v Texas. Glavno je, da se bi naselilo nanje kolikor mogoče več rojakov, bodisi kooperativno ali posamezno.

Pomislimo, koliko denarja smo izgubili sedaj v času depresije. Mislim, da bi zadostoval ta denar za nakup zemlje za vse tiste rojake, katere veseli kmetijstvo. Toda, žal, ker smo neumni Tomazi, pa smo verjeli le velikim obrestim. In kje so danes te obresti?!

Mnogo rojakov bi bilo zadovoljnih, če bi imeli svoje prihranke naložene v farmah, živini in orodju. Ne bi se jim bilo treba bati, da bo nekega lepega dne kdo zaprl vrata in pograbil vse. Boljša je majhna mera večkrat kakor velika malokdaj.

Zelim, da se še kdo drugi o tem vprašanju oglaši.

Joe Skrobot.

Še ena računaka

Oakmont, Pa.—Ker je Anton Woko zastavljal računsko vprašanje, katera oseba je bila ogrožena za \$1, naj omenim, da se je tudi meni ravno tako pripetilo. Osebi sem hranil \$200 in dajal v različnih vsotah nazaj, kakor je pač potreboval. In tu je račun:

Od \$200 vzame nazaj	
\$100 ostane	\$100
50 "	50
25 "	25
9 "	16
8 "	8
8 "	0
\$200	\$199

Torej, če je mogoče ista oseba tam ogrožena za \$1, naj ga založi, pa bo račun končan.

Anton Kana.

Kako ostanemo do pozne starosti mladi?

Vedno bolj se uveljavlja spoznanje, da je sportno udeleževanje najboljše sredstvo, če hoče človek ostati do pozne starosti svež in fit. Gibanje na čistem zraku in v prosti naravi najlažje prepreči nevarnost, da bi človek prekmalu ostarel. Res je, da so že sprehodi, daljši izleti in nekaj gimnastike v sobi prav koristni, toda vsa ta gibanja še ne zadostajo za popoln uspeh. Pri hoji se utrjuje samo noga, od česar ostali deli telesa za notranjimi organi skoraj nimajo koristi, dasi morajo pljuča in srce delovati mnogo bolj živahno. Zato je treba najti primerno obliko gibanja za vse telo in vsak posamezni del. Ravno starejše osebe morajo posvečati posebno pozornost notranjim organom, da ostanemo čim dalj prožni in sposobni za delo. To se najlažje doseže z nekakšno maso vsega telesa, ki jo lahko izvajamo pri igranju golfa ali tenisa, pri plavanju, veslanju itd.

Za ljudi, ki so prekoračili 50. leto starosti, je najprimernejša kakršnakoli sportna igra, ki je sicer enaka onim za mladino, pa se ne izvaja tako, da bi dosegla višek napetosti in uspehov. Če igralec — dasi v letih — nima istih ciljev kot mladina v enakih igrah igra le za zabavo in se ne pregreje dovolj te majo; pri tem ostanejo nedotaknjeni prav oni telesni deli, ki se jim starost najbolj pozna. Če se telo giblje, morajo organi delovati bolj živahno. Krvni otok je hitrejši in žile ostanejo prožne in čvrste. Tudi vsi važni sklepi vzdržijo po takšnih telesnih vajah mnogo večje napore.

Kdor v starejših letih aktivno sodeluje v tej ali oni sportni panogi, ima česče povod, da opazuje in skrbi za kožo in šibkejša telesa le. Vsega tega človek, ki je zavrgel svoje telo že med "staro šaro", akoraj ne stori nikoli ali pa se celo izogiba takšne priliko. Tako pa je prišiljen živeti pametno, uživati zdravo hrano in tu in tam proučiti ves svoj organizem.

Mnogo je navedel za sportu in zdravju posvečeno življenje, ki lahko podari človeku deset ali še več križev. Stari ljudje, ki jim je usoda poklonila dolgo življenje, so že čisto izdali svojo tajnost. Sport in telesne vaje so sicer najsigurnejša garancija za dolgo in zadovoljno življenje, toda tudi izreki učenih starčkov so vredni posnemanja.

Edison je n. pr. dejal, da umre po njegovem 80 odstotkov ljudi prekmalu zato, ker so nezmerni pri uživanju jedi. Sam je večkrat dnevno pil mleko. Čudno je, da koristijo tudi ostalemu organizmu iste jedi kot otrokom: mleko, mlečne jedi, zelenjava in sadje, posebno je bolna. Hrana je treba izbrati tako, da je v skladu s sportnim delom. Če kdo prenaša telesne večje napore, mora uživati primerno množico hrane; seveda ne sme biti želede prenapolnjen, ker je sicer le v oviro.

Velike važnosti za telesno razpoloženje je prebava in ravno sport nudi najboljše sredstvo, ki omogočajo vsem tem organom redno delovanje. Pri telesnih vajah se je treba vedno opirati tudi na spodnje dele telesa s črevesjem, ki je za ohranitev telesa večjega pomena kot stela sro in pljuča. Koža pa je treba utrditi na stihcu, toda zmerno.

Sport za ohranitev mladostne svežosti sicer ni edino, toda najboljše sredstvo. Ljudje v poznih letih so običajno preobloženi s poklonim delom in jim le redko ostane še toliko časa, da bi se lahko zadostno posvetili sportu. Vsi ti bi ne smeli prezreti, da bi jih gibanje na sportnem prostoru okrepilo tudi za poklonno delo. Tudi v družinskem življenju prinaša sport samo koristi; kaj je prijetnejšega od čista, da človek lahko tedensko vsaj nekaj ur odloži vse skrbi in se zadovoljen posveti sredi v družini. To velja enako za moža in ženo, sprotinjo, ki mora v današnjih težkih časih preudarno obrniti vsak novič, če hoče biti kos svoji vsakdanji nalogi v družini.

Morda ni na svetu stvari, ki bi se je ljudje bolj bali kot starosti. To je razumljivo, ker je v njih vkoreninjeno prepričanje, da bodo v starosti polagoma izgubili telesne in duševne sile in ostali končno kot onemogli starčki le komurkoli v nadlego. Tega razvoja se ljudje branijo z najrazličnejšimi sredstvi, vsaki človek s smešnimi, najbližjih in najuspešnejših pa sploh ne vidi.

Elektrika v človeškem telesu

V vsaki stanici deluje trajno sila neznane električni tok, ki pa ga je mogoče z zelo občutljivimi aparati izmeriti. Raziskovanja so pokazala, da označuje vsak organ in vsako njegovo delo čisto določena napetostna razlika, ki je drugačna v bdenju in drugačna v spanju in spet drugačna po zauživanju mamil itd.

V hipu, ko preneha biti sro, izgine električni tok v telesu skoraj popolnoma, se polagoma z nekimi razlikami za različne organe spet pojavi in nato dokončno preneha. Mrtna stanica ne kaže električnega toka.

Učenjaki proučujejo že delj časa zamoleno vprašanje, da-li povzroča električni tok izmenjavno snovi ali pa izmenjava snovi električni tok. To vprašanje bo težko rešiti, kajti oba pojava sta v medsebojnem zavisnem razmerju, tako da drugače brez drugega ni. Vsekakor pa ima elektrika v notranjem delovanju našega organizma večjo vlogo, nego smo mišljili doslej.

Tom Mix, cowboyski filmski igralec, ki je "pobegnil" z blivšo cirkusko akrobatico Mabel Ward v Mehiko in se tam z njo poročil. Z njima na sliki je Mixova hčerka iz njegovega prvega zakona. (Ameriški filmski igralec se neprenehoma poroča in razporeča.)

Ivan Jontes

V DOLINI IZGUBLJENCEV

"Kako daleč?" je poizvedoval Albert, ki so se mu oči že iskrile.

"Pet ur z vlakom," mu je pojasnil možakar.

To je zadostovalo Albertu. Vstal je ter se odpravil spat. Med vrati se je še obrnil nazaj in povprašal, kdaj odide vlak tja doli. Zvedel je, da ob petih jutraj. V postelji je začel razmišljati: Ali bi šel, ali bi ostal tukaj?

Nezadovoljnih v njem, ki ga je bil spravljal s kmetov v mesto, mu je vneto prigovarjal, naj poskusi svojo srečo. Saj je alisal na svoja lastna usesa, da je tam doli lahko dobil delo, dobro delo. Norec bi bil, če bi tukaj čakal, kdaj mu zmanjka denarja! Potem bi mu ne kazalo drugega kakor vrniti se v domačo vas, kjer bi se mu vsi posmehovali.

Bolje bi bilo zanj, ako bi ostal tukaj, je menil previdnejši človek v njem. Kdo ve, ali je doli res tako lahko dobil delo? Tukaj je na vsak način bolje zanj. V slučaju, da ne bi mogel dobiti dela, se lahko vrne na kmete. Starši gospodar ga bo gotovo vesel, saj mu je do zadnjega branil, ni hotel hoditi v mesto. Albert ga ni maral poslušati. Odločil se je, da gre, naj se že zgodi karkoli. Potem je zaspal in sanjal, da se mu je, da so se v tistem velikem mestu malone stekli zanj gospodarji; vsak ga je hotel pridobiti zase.

Ko je pri kolodvorski blagajni odšel vozni, mu je ostalo še nekaj malega. Dovolj za danes, si je mislil, saj zvečer bo tako ali tako že v novi službi. In je brez strahu vstopil v vlak.

Zdani se je. Mimo okna vagona je bežala zasnežena, v meglo zavita gričevita pokrajina. Pod silo pečino, v katero je bila vsekana železna cesta, se je penila dročica reka.

Albert je strmel skozi okno in mislil. Mislil je na srečo, ki ga čaka v velikem mestu. Delo in dober zaslužek. Ej, ali se bo živel!

V tistem kupeju se je vozilo tudi mlado, lepo dekle. Na pogled največ osemnajst let staro. Na polici nad njo je čepela velika pletena košara, najbrž vse njeno imetje. Vse je kazalo, da je imela pred seboj Albertovi podobno pot. Toda Albert se ni menil za svojo sopotnico, čeprav bi bil lahko videl, da ji je dolg čas in da bi se rada pomenkovala z njim. On ni utegnil. Preveč je bil zaposlen z razmišljanjem, kakšnega gospodarja bi si izbral in koliko bi zahteval plače. Šele, ko je prišel v kupej sprevodnik in mu je dekle povedalo, kam se pelje, se je začel zanimati za njo.

"Tudi ti tja doli?"

"Da, prijateljica mi je pisala, da so doli na razpolago fine službe," mu je zaupala, vesela, da je fant pripravljen govoriti z njo. "Dozdaj nisem imela posebne sreče. Slabe službe, sitne gospe, ki niso nikoli zadovoljne in skoro nič ne plačajo. Doli je bolje."

"Da, doli je bolje," je moško pritril Albert.

"Saj zato grem tja. Pri nas še slabega dela ne dobijo."

Potem sta vsopot živahno kramljala in ko se vlak ustavil na velikem kolodvoru velikega mesta, sta si bila že kakor stara znanca in dekle mu je pred razstankom izročilo svoj naslov, da bi jo lahko kdaj obiskal. Nato je odšla a svojo prijateljico, ki jo je bila pričakala na kolodvoru, Albert pa je moško odkorakel v mesto sam.

Velemosto ga je takoj prevzel in Albert se kar ni mogel zadostno začuditi velikim stavbam, ki so kipele v zimski zrak in silnemu prometu na ulicah. Kaj takega se ni bil videl. To-liko ljudi, vozov, avtov. Kdo bi jih preštel?! In sijajne izložbe velikih trgovin. In vaspovsed kričeči lepaki, obetajoč vse mogoče stvari.

Radivoj Peterlin-Petruška: ZGODBA O ŠOURKIN

Kuhinjski ščurek ali žohar (Blatta orientalis) je zamoklo rujava žuželka ploščatega telesa in jako dolgih nitkastih tipalnic. Ščurki prebivajo po hišah, najraje v kuhinjah, posebno pri pekarjih, v krémah in v gostilnicah, kjer se pogostoma nahajajo jedilni ostanki. Po dnevi sede na kupih po zidnih razpokah ali pa pod podom. Ponoči pa, ko so ljudje pogasili ogenj in so utrnila sveče, pridejo iz kotov, razkrope se tiho po mizah in omarah in oglojajo vse kar je količaj užitega, celo usnja se lotijo. Tu in tam je prav tako škodljiv in nadležen mnogo manjši švaba (B. germanica).

To-le pripoveduje pokojni Erjavac v svojem "priradoplusu živalstva". In če bi gospod Ploha vse to prebral in si dobro zapomnil, bi se ta zgodba ne končala zanj tako žalostno.

Gospod Ploha je bil staroupekojenec. Meni se zdi, da je s tem precej povedano in če se dostavim, da je bil obenem močen, naravnost herkulsovake postave in potreben obilne hrane, bo vsak razseden človek takoj razumel, zakaj se je naš prijatelj podal na tako spolsko in o-пасно pot. Sicer je bil že od rojstva vedno vseh muh poln in

je včasih tako pogruntal, da so se pevec do solz smejali, ko jim je pravil svojo zgodbo.

Na primer to-le: Gospoda Ploha je zanesla pot v Brezice po opravkih. Bilo je, že pozno in pripravljalo se je k nevihti, domov v Dobovo je pa moral na vsak način. V Gorjancih se je bliskalo in grmelo, da je bilo groza in vedno bližje in bližje je prihajalo. Slabo bo! si misli Ploha in ne ve, kaj naj stori. Pa se ustavi pred njim avtomobil in šofer pokuka skozi vrata:

"Gospod, povejte mi, kje pelje pot v Bizeljsko?"

"O, prav rad. Kar prisedel bom, ker imava nekaj časa isto pot, pa vam jo bom pokazal, da ne boste mogli zgrešiti."

Kakor vam je najbrž znano, pelje iz Brezice naravnost na Bizeljsko krasna cesta. Gospod Ploha je pa vodil šoferja na Dobovo, tam izstopil pred svojim stanovanjem, šoferju pa pokazal cesto proti Kapelam:

"Tam vozite, do noči boš že na Bizeljskem..."

In takih dogodkih je vedel povedati gospod Ploha o sebi ne- broj. To-le o ščurkih mi pa je pravil nekdo drugi.

Gospodu Plohi prede slaba. Denarja nič, dela nič. Po tre- buhu mu krull, v želodcu se de- lajo že pajčevine. Kaj bo, kaj bo, če bo šla stvar tako naprej? Pas je zategnil na zadnjo luk- njo, pa mu je še preširok: hla-

nice mu postajajo vedno bolj ohlapne.

— Pa se spomni na veliko mesto: "Mogoče dobim kakšen lahak posel; da bom imel kaj pod zobe." Premišljuje dan, premišljuje dva in posreči se mu najti izhod iz bede. Napravi se kotlikor mogoče praznično, v ro-ko vzame palico, v žep pa vtak- ne škatlico, kaj ima v nji pa šivemu krstu ne pove.

Brž na postajo. Ker vlak že prihaja. Pozno je že, zato vstopi brez listika; a se že izmuzne na nedolžen način, da ga spre- vodnik ne dobi.

V mestu pohajkuje iz ulice v ulico, ogleduje izložbe, pogleda tudi v cerkev, potem pa sede v parku na klopi in opazuje otro- ke, kako se igrajo, dokler ne za- zvoni poldan. Tedaj vstane, se lepo odkrije, prekriža in vzdih- ne:

"Bog in ta sveti božji križ! Ploha, zdaj se pa le potrudil, ko- rajša velja!"

Zavije okoli ogla in vstopi v restavracijo. Pri belo pogrjn- enih mizah sedi vse polno gostov, eni že jedo, drugi pa še čakajo, da pridejo na vrsto. Tudi Plo- ha sede. V nosu ga ščegeta pri- jeten duh juhe in pečenke ter kislega zelja, ki ga za pečenko najbolj obraja.

"Natakar! Jedilni list!" po- kliče. Pregleda ga od konca do kraja in izbere najboljša jedi- la. Je kakor za stavo. Ko je že

pri kraju tudi z zadnje okusno jedjo, z jabolčnim savitkom, se Ploha nenadoma zgrozi.

"Natakar!" zakriči. "Pokli- čite mi gostilničarja!"

Gostilničar pride ves prepla- šen in obenem radoveden, kaj da hoče gost od njega. Vljudno se prikloni Plohi in ga ponižno vpraša:

"Tukaj sem, kaj bi radi gos- pod?"

Ploha nagubanči čelo, kolikor je le moči, pobrska z vilicami po- še ostali jedi in vpraša gromko:

"Gospod, kako morete tako jed prinesiti na mizo? Le po- glejte: ali poznate tole črno stvar?"

Ostir pogleda s svojimi brija- vimi očmi in reče:

"Ocvirk je, nič drugega ko ocvirk."

"Če je to ocvirk, odkod je po- tem, milostljivi gospodar, ta o- cvirk dobil noge? ... Veste kaj je to? To je čisto navaden — ščurek!" skočraj zakriči Ploha ostirju v obraz.

"Ne kričite prosim! Prosim vas, gospod. Ne kričite! Saj vidite: gostje poslušajo. Veste, to je čisto pomotoma notri pad- lo. Zato vam pa ni treba kosila plačati, in še pol litra vina vam prinesem, samo da bodele mol- čali..." prosi ostir in naroči pol litra vina za "onega stroge- ga gospoda pri peč."

Ploha je na videz potolažen, vzame kozarec in piše počasi, a premislekom, kakor delajo to važni gospodje. Srce mu pa od veselja nad smago kar poskaku- je; najrajši bi zavričkal, da bi se čulo po vsem mestu...

Ploha je z mestom zadovoljen, s seboj pa še bolj.

Vsak dan je v drugi gostilni in v drugem koncu mesta in ni- koli mu ni treba plačati kosila, ker ga vedno reši ščurek v juhi, v pečenki, ali v kaki prikuhi. Redi se in raste kar vidoma v te- zo.

Toda nič ni večnega pod soln- cem in tudi vsaka kosa najde svoj kamen.

Nekega popoldneva se maati Ploha v enem najboljših restav- rantov mesta. Jed za jedjo mu nosijo natakarji, on pa je kot mlatič. Tako mu tekne vse, ka- kor še nikoli popreje, ne pozne- je. In ko ima že vsega dovolj, glej ga zlomka: že zopet je šču- rek v jedi.

Ves besen zakriči Ploha:

"Ala, natakar! pokličite pla- čilnega!"

Plačilni prihti:

"Kaj bi radi, gospod?"

"Poglejte dobro, kaj je tu v tej omaki?"

"Ščurek, čisto navaden šču- rek!" pravi plačilni, "odkod ga pa imate, gospod?"

"Kaj?" zakriči Ploha, "vi se še norčujete iz človeka, ki mu servirate tako golazen!" Pri zadnji besedi udari s pestjo po mizi, da kar posoda žaropota.

"Pojdite po stražnika!" zapo- ve plačilni natakarju.

"Stražnik pride."

"Odvedite tega moža: Razsa- ja ko besen in trdi, da so mu prinesli v jedi ščurka. Mi pa ščurkov niti nimamo ne, temveč same švabe! ... Preiščite ga, gospod stražnik, gotovo nosi ta gospod ščurke s seboj."

Stražnik seže Plohi v žep in privleče škatlico. V škatlici je samo še en ščurek.

NAROČNIKI POZORI!

Znamenje (Feb. 28, 1932), po- meni, da vam je naročnina po- tekla ta dan. Ponovite je pra- vočasno, da vam lista ne usta- vimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče ustavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljen valed napakega na- slova, plačite nam dopolnilo in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi dru- števni tajniki in drugi zastopni- ki, pri katerih lahko plačate na- ročnino.

Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Člani SNPJ doplačajo \$4.00 za leto, za pol leta \$2.00.

Za mesto Chicago in Cicero na leto \$7.50, za pol leta \$3.75, za Ča- ne \$6.30.

Za Evrope stane za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo \$1.00 za poštnino.

Upravišтво "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave., Chicago

Sedemletni ritem hripe

Skoro vsako leto razsaja v tej ali oni evropski državi hripa. Njen obseg in nevarnost pa ni- sta vedno enaka. Epidemičen pojav hripe l. 1918-19. je zahte- val, kakor nekoč kuga, mnogo človeških življenj. Pomrlo je na tisoče ljudi. Tudi v zimi 1925-26 je bila hripa težkega značaja, medtem ko je bila obli- ka bolezn med temi leti lažja, njen potek pa enostavnejši. Du- najski profesor dr. Svoboda raz- pravlja v zdravniškem strokov- nem listu "Medizinische Mitteil- ungen" o periodiciteti hripe in si zastavlja zanimiva vprašanja, kaj je vzrok postanku hripe in zakaj bolezen časih povsem izo- stane. Vzrok periodicitete bo- lezni vidi pisec v dejstvu, da ima povzročitelj hripe neki ritem v svoji vitalnosti. Nekaj podob- nega so zdravniki lahko opazo- vali že v letih kuge v 17. stolet- ju. V Milanu se je pojavila ku- ga leta 1639., v Londonu l. 1665., na Dunaju leta 1679. Presledek med epidemijami znaša ved- no 35, potem 14, pa zopet 35 let in je deljiv s številom 7. Sedem- letna doba je tudi sicer znana kot avtonomna doba organiz- mov, med drugim n. pr. v plodo- vitosti človeka, pri živalih in rastlinah. Mnoge žuželke potr- jujejo to pravilo. Sedaj imamo priliko, da ugotovimo isto tudi pri hripi. Med epidemično in- fluenco l. 1890-91. in 1918-19. leži natančno štirikrat po sedem let.

Leta 1925., sedem let po l. 1918., je nastopila sledeča epi- demija hripe. V 19. stoletju naj- demo posebno močne epidemije v letih 1873. do 1875., potem pa šele po 14 letih l. 1899. Nasled- nja težka epidemija hripe se nam torej obeta prihodnje leto 1932-33. Seveda zavisi njena u- soda od mnogih činiteljev. Zdra- va, mrzla zima bi bacilu škodo- vala in ne bi mu dovolila, da se razvije. Prof. Svoboda se na koncu svojega sestavka dotakne tudi vprašanja, kako vpliva hri- pa na človeka, ki je že prejel bo- lezen. Njegova sodbja je, da ustvarja takšno stanje večletno imunost. To dejstvo je tudi naj- brž vzrok, da je l. 1918-19. umrlo toliko mladih ljudi za hri- po, medtem ko se starejših oseb zaradi imunosti bolezen ni pri- jela.

Za kratek čas.

Dogodek v tramvaju

Nikica ima štiri leta. Zadnjič se pelje z mamico v tramvaju. Pred pošto vstopi nenavadno de- bela dama. In Nikica zagostoli, da jo slišijo v vsem vozu:

"Mamica, ali je to vse skupaj samo ena ženska?"

Debela dama zardi do ušes, mamica nič manj, ves voz pa prasne v smeh.

Ko izstopita, reče mamica:

"Da si mi zapomniš, Nikica: če mi misliš še kdaj kakšno zi- niti o kateri dami v tramvaju, počakaj, da bova doma!"

Drugi dan se Nikica spet pelje z mamico v tramvaju. In spet vstopi neka debela dama. In spet se v vsem vozu začuje Nikičin visoki glasek:

"Mamica, o tistile debeli žen- ski bova pa doma govorili!"

Sramota rodbine

Sodnik zasliši neko žensko kot pričo.

"Ali ste poročeni?"

"Ne, vdova."

"Kaj je bil vaš mož?"

"Obesili so ga zaradi ropar- skega umora."

"Imate otroke?"

"Da. Sina in hčer."

"Kaj je sin?"

"Obsojen na dosmrtno ječo zaradi uboja."

"In hči?"

Tedaj priča zaihti:

"Ne vprašajte, gospod sodnik: ta ženska je sramota za vso rod- bino."

TRIMERJEVO GRENKO VINO

prsti svetle, sladkasto, okusno, zdrav- livo, lahki splošni v vseh lekarnah.

Nova moč, novo življenje

Slabost, bolehalost, štrpanost, udem velike- pomagaj Nuga-Tone. To šudovito zdravilo reši vsi bolniki, ki trpijo zaradi živ- nem, mitem in organom življenja. Nuga-Tone vam da dober spet, vsi bolniki vna ne bo več nagajal, in vaše splošno zdrav- je bo lažje. Prav gotovo nabavite si šudovito Nuga-Tone. Je na prodaj v le- karnah. Ako ga lekarar nima, vprašajte ga, naj pošlje naročil za vas od trgovca na debelo.

Najzanimivejše dnevne de- lavske vesti so v dnevniku "Prosveta". Ali jih čitate vsak dan?

NAROČITE SI DNEVNIK LIST PROSVETA

Pe sklepu 9. redne konvencije se sedaj lahko naroči na list Prosveta in prijete eden, dva ali tri člane in eno družino in iz enega naslova k eni naročnini. List Prosveta stane za vso enako, za člane ali nečlane \$6.00 za eno leto naročnino. Ker pa člane še plačajo pri anasmentu \$1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Mi prijetejemo enega, dva ali tri člane k eni družini k eni naročnini. Torej sedaj ni varoka, reči, da je list pre- drag za člane S. N. P. J. List Prosveta je vaše lastnina in gotovo je skoro v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Torej sedaj imate priliko, da se tudi vi naročite na dnevnik Prosveta. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrul. državo in Kanado \$6.00
1 tednik in..... 4.80
2 tednika in..... 3.60
3 tednika in..... 2.40

Za Cicero in Chicago je..... \$7.50
1 tednik in..... 6.30
2 tednika in..... 5.10
3 tednika in..... 3.90

Ispolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v plačilu in si naročite Prosveto, list, ki je vaše lastnina.

Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročen na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo zniti datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošljim naročnino za list Prosveta vsoto \$.....

Ime..... Čl. društva št.....

Naslov.....

Mesto..... Država.....

Nov naročnik..... Stari naročnik.....

Ustavite tednik in ga priplite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

Ime..... Čl. društva št.....

Ime..... Čl. društva št.....

Ime..... Čl. društva št.....

Ime..... Čl. društva št.....

Ime..... Čl. društva št.....

Ime..... Čl. društva št.....

Ime..... Čl. društva št.....

Ime..... Čl. društva št.....

Ime..... Čl. društva št.....

Ime..... Čl. društva št.....

Ime..... Čl. društva št.....

Ime..... Čl. društva št.....

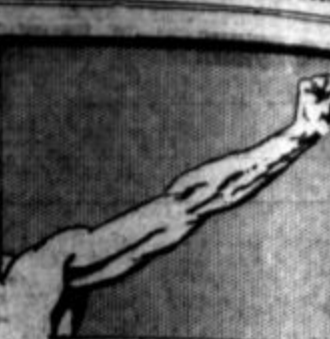
Ime..... Čl. društva št.....

Ime..... Čl. društva št.....

Ime..... Čl. društva št.....

Ime..... Čl. društva št.....

Ime..... Čl. društva št.....

bolečine v udih

Imamo 22 členov v vsaki roki in rami, 23 v vsaki nogi—90 členov v vseh udih. Pomislite, kolika bolečin uspejajo povzročiti. Na- mati bolečine člene s Sloanom. Ogrevi ti telo kot solnca svetlobo — gorčica, ki odganja bol... 35c.

SLOAN'S Liniment

25 centov

v poštah znakah nam po- šljite in poslali vam bomo lep

S. N. P. J.

ŽEPNI KOLEDAR 1932

Duplirana, ki jih še niso na- ročili, še lahko naroče, ima- mo jih še nekaj na rokah.

PROSVETA, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Najzanimivejše dnevne de- lavske vesti so v dnevniku "Prosveta". Ali jih čitate vsak dan?

TELEFON ROCKWELL 4904

TISKARNA S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovanskem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasmila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerno, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST MENA POJASNILA